

Guia d'aprenentatge
Treball Social Individual
(6 ECTS)

Any acadèmic 2018-2019

Semestre: 1r Curs: 2n

Grau en Treball Social

Mòdul B: El treball Social: Conceptes, mètodes, teories i aplicació

Matèria 2: Mètodes i tècniques de treball social

Professor/a: Dra. Marta Ausona Bioto

1.- Presentació de la matèria o assignatura

El treball social individual és un nivell d'atenció social centrat en l'individu però sense veure'l deslligat de la seva pertinença a una família, a un grup i a una comunitat. Des d'una postura sistèmica i constructivista els i les treballadores socials realitzen un acompanyament que s'adapta a cada persona i a les seves circumstàncies, respectant-la i apoderant-la en els seus processos de canvi i en la detecció, enfrontament i resolució dels seus conflictes i problemàtiques diverses, incrementant la seva autonomia al reforçar les seves capacitats i centrant-se en les seves potencialitats.

El treball social individualitzat es pot conceptualitzar com un treball polivalent per la diversitat d'institucions, de problemàtiques i de tipologies de persones susceptibles de ser ateses. Com els altres nivells d'atenció requereix conèixer un seguit d'elements epistemològics, metodològics, instrumentals i actitudinals i fer-ne l'aplicació adient per a respondre a les necessitats i problemàtiques dels individus amb la finalitat de reforçar les seves pròpies capacitats, d'impulsar el seu benestar, la seva integració social i la millora de la qualitat de vida incidint en l'entorn on es desenvolupa.

L'assignatura proporciona coneixements teòrico-pràctics per a la detecció i la intervenció sobre necessitats i problemes socials mitjançant l'aplicació del Mètode Bàsic de Treball Social. Es treballen les habilitats professionals necessàries per a construir una òptima relació d'ajuda amb les persones incidint en les tècniques i instruments que s'apliquen al llarg de tot el procés d'intervenció i en la elaboració de la documentació que l'acompanya. Alhora, l'assignatura contextualitza les dificultats, potencialitats i limitacions presents del treball social individual en el context actual de crisi econòmica i de desmantellament de l'Estat del Benestar.

Els continguts donen continuïtat a aspectes treballats en assignatures anteriors, com *Fonaments del Treball Social* i es complementa amb *Treball Social Familiar*, *Treball Social Comunitari* i *Models i Estratègies d'Intervenció*. Per altra banda, els coneixements adquirits s'aplicaran i ampliaran en altres assignatures, com *Tècniques d'entrevista* i *Habilitats socials* i els *Pràcticum* de segon, tercer i quart curs.

2.- Competències a desenvolupar

- Competència 1: Conèixer conceptes, mètodes i tècniques pròpies del Treball Social individual.
- Competència 2: Aplicar el mètode bàsic del Treball Social al llarg de les seves fases
- Competència 3: Emprar tècniques i instruments adequats a les finalitats i objectius de l'acció professional.

3.- Continguts

1. Fonaments i conceptualització del Treball Social Individual

- 1.1. Conceptes fonamentals, finalitats i objectius.
- 1.2. Principis essencials i posicionament ètic. La perspectiva de gènere i transcultural.
- 1.4. El treball social individual davant del context de crisi econòmica actual.

2. La relació d'ajuda

- 2.1. Context, conceptes i caracterització
- 2.2. Potencialitats i dificultats.
- 2.3. Treballar amb les emocions

3. El mètode bàsic de Treball Social

- 3.1. Marcs institucionals de la intervenció social individualitzada
- 3.2. Principals característiques del mètode, procés i fases.
- 3.3. Fase inicial: Diagnòstic-pronòstic
 - 3.3.1. Contextualitzacions teòriques i fases del diagnòstic-pronòstic
 - 3.3.2. Tècniques i eines: entrevista, observació, visites domiciliàries, genograma, ecomapa, mapa de xarxes socials, línia del temps, indicadors de risc.
 - 3.3.3. Documents: fitxa social, història social, registre d'entrevistes.
- 3.4. Fase intermèdia: elaboració i execució del Pla d'Acció Individual (PAI)
 - 3.4.1. Disseny del Pla d'Acció Individual: objectius (generals i específics), disseny de solucions alternatives, activitats, recursos, temporalització i formulació d'indicadors d'avaluació.
 - 3.4.2. Execució del Pla d'Acció Individual: l'actuació del professional, el procés de la relació d'ajuda i la intervenció directa i indirecta.
 - 3.4.3. Tècniques i eines: cronograma, contracte, àrees d'intervenció i habilitats
 - 3.4.4. Documents: full de seguiment, full de derivació.
- 3.5. Fase final: tancament, avaluació i valoració.
 - 3.5.1. Tancament de l'acció.
 - 3.5.2. Avaluació continuada i valoració del Pla d'Acció Individual: tipus i elements.
 - 3.5.3. Tècniques i eines: entrevista final, escales de valoració, qüestionaris, registres d'observació.
 - 3.5.4. Documents: informe social.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Tindrà coneixement sobre mètodes i tècniques d'intervenció social individual i serà capaç de relacionar-los amb la finalitat i fonaments del Treball Social.
- Tindrà destreses per a sistematitzar i analitzar la informació recollida sobre situacions de crisi o risc social.
- Tindrà coneixement per a elaborar diagnòstics socials individuals.

- Tindrà coneixement per a dissenyar i avaluar plans d'intervenció individuals.
- Serà capaç de seleccionar tècniques i emprar instruments adients per a la recollida i anàlisi d'informació, tractament i traspàs.
- Tindrà coneixement dels documents habitualment emprats

5.- Metodologia

5.1.- Activitats de la professora:

- Realització d'exposicions teòrico-pràctiques.
- Facilitació de bibliografia i guiatge en la seva anàlisi crítica.
- Facilitació de supòsits pràctics i orientació per a la seva anàlisi i resolució.
- Orientació per a la resolució d'exercicis individuals i grupals. Activitats adaptades als i les alumnes d'itinerari adaptat
- Dinamització dels espais presencials i virtuals
- Actualització del campus virtual
- Acompanyament i orientació a l'alumnat en el seu aprenentatge

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Lectura i anàlisi individualment i/o en grup d'articles i supòsits pràctics proposats
- Realització dels exercicis i investigacions individuals i grupals
- Presentació pública dels treballs realitzats.
- Participació en els debats a l'aula i/o al campus virtual
- Participació en les dinàmiques proposades

Treball a l'aula	60 hores	2,4 ECTS
Treball tutoritzat	45 hores	1,8 ECTS
Treball autònom	45 hores	1,8 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

Hi ha dues modalitats d'avaluació: modalitat d'avaluació continuada o modalitat d'avaluació única (examen final en la convocatòria de gener).

Es recomana escollir la modalitat d'avaluació continuada. El procés d'avaluació continuada permetrà a l'estudiant comprovar l'adquisició progressiva de competències. La informació específica per a cadascuna de les activitats d'avaluació continuada es trobarà a la guia d'activitats d'avaluació de l'assignatura. I es compondrà de:

- Dinàmiques de debat sobre articles i exercicis a l'aula o en el campus virtual en el cas de cursar l'itinerari adaptat (veure pauta d'activitat)

- Exercici individual tutoritzat d'aplicació del Mètode Bàsic a un supòsit pràctic (veure pauta d'activitat)

IMPORTANT: qualsevol entrega que es realitzi en les primeres 24h després de la data límit serà avaluada sobre 5 punts, per tant, només es podrà optar a l'aprovat. Si és una entrega parcial suposarà que només es pugui optar a l'aprovat pel conjunt global de l'activitat. No s'acceptaran entregues passades les 24h de la data límit.

La modalitat d'avaluació única constarà d'un examen final que constituirà en la resolució d'un supòsit pràctic seguint el Mètode Bàsic, així com respondre de forma crítica i sintètica dues preguntes teòriques (veure pauta d'activitat)

IMPORTANT: En el cas de plagi o còpia de treballs d'avaluació/examen es suspendrà directament la assignatura en primera convocatòria si la còpia supera el 25% del contingut del treball/examen. En cas de que sigui igual o inferior al 25% es suspendrà la activitat/examen. També es considera treball o examen fraudulent aquell que s'ha copiat d'un altre alumne del mateix curs, en aquest cas els criteris s'aplicaran tant a l'alumne que ha realitzat la còpia com a aquell o aquella que se l'ha deixat copiar (veure *Guia del Estudiant* p. 43)

6.2.- Criteris d'avaluació

<u>Activitat</u>	<u>Ponderació</u>	<u>Data límit entrega</u>
Dinàmiques de debat i exercicis a l'aula i/o campus virtual	20%	Pels alumnes d'itinerari adaptat: <ul style="list-style-type: none">- Exercici I i II: 31 octubre- Exercici III i IV: 29 de novembre- Exercici V: 21 de desembre
Exercici individual tutoritzat d'aplicació del Mètode Bàsic a un supòsit pràctic.	80%	1era entrega obligatòria: 18 octubre 2ona entrega obligatòria: 15 novembre 3era entrega obligatòria: 13 desembre 4arta entrega optativa: 22 de desembre

7.- Resum del procés formatiu per competències

Veure quadre annex

8.-Vies de comunicació amb el docent

A més de l'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula i campus virtual) el professorat pot comunicar-se amb l'estudiant a través de tutories i del correu electrònic.

Correu electrònic: mausona@peretarres.url.edu

Horari d'atenció: Dimarts de 10h a 11h. Cal demanar cita prèvia per correu.

9.- Bibliografia i recursos

Bibliografia bàsica

- Aguilar, M.J. i Ander-Egg, E. (2001). *Diagnóstico social: conceptos y metodología*. México: Lumen.
- Arambarri, P. (2002). Viaje al país de la método(eco)logía. *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, 57, 67-80.
- Escartín, M.J., Palomar, M. i Suárez, E. (1997). *Introducción al trabajo social II: trabajo social con individuos o familias*. Alicante: Aguaclara.
- Fernández, T. (2005). *Trabajo Social con Casos*. Madrid: Alianza
- Fernández, T. i Ponce de León, L. (2012). *Trabajo social individualizado*. Madrid: Ediciones Académicas.
- Gómez Trenado, R. (2010). Una metodología de intervención social: Aplicación práctica de la relación de ayuda desde el método de Trabajo Social. *Documentos de Trabajo Social*, 47, 168-183.
- Sánchez, A. (2006). *Trabajo social microsocia: intervención con individuos y familias*. Murcia: Diego Marín.

Bibliografia complementària

- Brezmes, M. J. (2007). *Informe Social y Programa Individual de Atención (PIA)*. Madrid: Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de España.
- Cardona, J. i Campos, J.F. (2009). Cómo determinar un contexto de intervención: Inventario para el análisis de la relación de ayuda entre el Trabajador/a Social y el Cliente durante la fase de estudio y evaluación de la situación problema. *Portularia*, 9 (2), 17-35.
- Colom Masfret, D. (2005). *Libro Verde del Trabajo Social. Instrumentos de Documentación Técnica*. Madrid: Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de España.
- Coulshed, V i Orme, J. (2012). *Social work practice: an introduction*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Departamento de Justicia, Empleo y Seguridad Social del Gobierno Vasco (2006). *Diagnóstico e intervención social. Herramienta informática para el Trabajo Social*. Vitoria-Gasteiz: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco.

De Robertis, C. (2003). *Fundamentos del trabajo social: ética y metodología*. València: Universitat de València , Nau Llibres.

De Robertis, C. (2003). *Fundamentos del trabajo social: ética y metodología*. València: Universitat de València , Nau Llibres.

Díaz, E. i Fernández, P. (2013). Conceptualización del diagnóstico en Trabajo Social: necesidades sociales básicas. *Cuadernos de Trabajo Social*, 26 (2), 431-443.

Fombuena, J. (2012). *Trabajo Social y sus Instrumentos. Elementos para una interpretación a piacere*. València : Nau Llibres.

Ginesta, M. (2011). Reflexions sobre el treball social als serveis bàsics. *Revista de Treball Social* , 194, 41-45. Recuperat a <http://www.tscat.cat/content/rts-194-bilingue-0>

Hernández, T. (2005). *Trabajo social con casos*. Madrid: Alianza.

Moya, J. (2013). El treball social davant els efectes de la crisi econòmica. Cap a un nou model d'intervenció. *Revista de Treball Social*, 200, 36-45. Recuperat a <http://www.comtrabajosocial.com/documentos.asp?id=327>

Richmond, M.E. (1995). *El caso social individual. El diagnóstico social: textos seleccionados*. Madrid: Talasa Ediciones.

Bàrbara, E. (2013). El paper del treball social en el context actual. *Revista de Treball Social*, 200, 58-68. Recuperat a <http://www.comtrabajosocial.com/documentos.asp?id=327>

Soler, M^a.J; Escobar, M^a.S. (coord). (2004). Monogràfic: Experiencias prácticas en Trabajo Social "aquí y ahora" (II Parte). *Trabajo social hoy*. Madrid: Colegio Oficial de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de Madrid. Recuperat a <http://www.comtrabajosocial.com/documentos.asp?id=327>

Strier, R. (2013). Responent a la crisi: la pràctica inclusiva del treball social. *Revista de Treball Social*, 200, 46-57. Recuperat a <http://www.comtrabajosocial.com/documentos.asp?id=327>

Ubieto, J.R. (2007). Models de treball en xarxa. *Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 36, 26-39. Recuperat a <http://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/165566>

ANNEX: QUADRE RESUM DEL PROCÉS FORMATIU PER COMPETÈNCIES

Competències	Activitats formatives	Resultats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
C.1. Conèixer conceptes, mètodes i tècniques pròpies del Treball Social individual.	<ul style="list-style-type: none"> - Elaboració de material didàctic - Exposició de fonaments teòrics - Recerca i exposició d'informació - Anàlisi de bibliografia específica - Participació en debats presencials i/o virtuals - Resolució de supòsits pràctics 	<ul style="list-style-type: none"> -Tindrà coneixement sobre mètodes i tècniques d'intervenció social individual i serà capaç de relacionar-los amb la finalitat i fonaments del TS 	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmiques de debat i exercicis a l'aula i/o campus virtual (veure Pauta d'Activitat 1) - Exercici tutoritzat d'aplicació del Mètode Bàsic a un supòsit pràctic (veure Pauta d'Activitat 2)
C2. Aplicar el Mètode Bàsic de Treball Social al llarg de les seves fases	<ul style="list-style-type: none"> - Elaboració de material didàctic - Exposició de fonaments teòrics - Resolució de supòsits pràctics - Conferències d'experts en la temàtica - Tutorització individual i grupal - Participació en debats presencials i/o virtuals 	<ul style="list-style-type: none"> - Tindrà destreses per a sistematitzar i analitzar la informació recollida sobre situacions de crisi o risc social. - Tindrà coneixement per a elaborar diagnòstics socials individuals. -Tindrà coneixement per a dissenyar i avaluar plans d'intervenció individuals 	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmiques de debat i exercicis a l'aula i/o campus virtual (veure Pauta d'Activitat 1) - Exercici tutoritzat d'aplicació del Mètode Bàsic a un supòsit pràctic (veure Pauta d'Activitat 2)
C3. Emprar tècniques i instruments adequats a les finalitats i objectius de l'acció professional.	<ul style="list-style-type: none"> - Elaboració de material didàctic - Exposició de fonaments teòrics - Resolució de supòsits pràctics - Conferències d'experts en la temàtica - Tutorització individual i grupal - Participació en debats presencials i/o virtuals 	<ul style="list-style-type: none"> - Tindrà destreses per a sistematitzar i analitzar la informació recollida sobre situacions de crisi o risc social. - Tindrà coneixement per a elaborar diagnòstics socials individuals. -Tindrà coneixement per a dissenyar i avaluar plans d'intervenció individuals - Serà capaç de seleccionar 	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmiques de debat i exercicis a l'aula i/o campus virtual (veure Pauta d'Activitat 1) - Exercici tutoritzat d'aplicació del Mètode Bàsic a un supòsit pràctic (veure Pauta d'Activitat 2)

		tècniques i emprar instruments adients per a la recollida i anàlisi d'informació, tractament i traspàs. - Tindrà coneixement dels documents habitualment emprats.	
--	--	--	--